

DISSERTATIO ENTOMOLOGICA
INSECTA FENNICA

ENNUMERANS.

CUJUS PARTEM TERTIAM.

CONSENSU AMPL. FACULT. PHILOS. ABOËNSIS

PRÆSIDE

CAROLO REGINALDO SAHLBERG

*Phil. & Med. Doct. Oecon. & Hist. Natur. Profess.
Publ. & Ord. Colligii Imp. Med. Asses. Soc. Imp.
Nat. Studios. Moscov. & Soc. Imp. Oecon. Fenn.
Membro,*

PUBLICO EXAMINI SUBJICIT

PRO GRADU PHILOSOPHICO

ANDREAS WILHELMUS MENNANDER,

Stip. Publ. Aboënsis.

In Auditorio Medico die 19 Maji 1819:

h. a. m. s.

ABOË, Typis FRENCKELLIORUM.

THESES.

I.

Summan, quam speciebus Insectorum novis investigandis et describendis collocarunt industriam Entomologi plurimi, scientiæ Entomologicæ amplificandæ haud leve attulisse momentum, in confesso est.

II.

Permuli autem quamvis fuerunt, qui vel in sua patria Insecta diligenter perlustrarent, vel ad peregrinas remotissimasque mundi plagas eorum colligendorum causa itinera facerent sumtuosa, nemini tamen tot species novas debemus descriptas quot *Linnaeo* et *Fabricio*.

III.

Numero Insectorum undique collectorum insigniter aucto et quotidie crescente, methodi quoque, eadem systematice ordinandi, aptæ facilisque necessitas, major indies majorque exorta est.

IV.

Neque defuerunt, qui Insecta diverso diversis temporibus ordine, vel secundum locum eorum natalem, vel metamorphoses, vel ovorum diversitatem, vel certas ipsius Insecti partes, et quæ fuerunt reliqua, disponerent.

V.

Inter Systemata Entomologica, quæ ante *Linnaeum* fuerunt condita, methodus a *Rajo* proposita maximam certe meretur laudem.

tis, interne striis ad apicem duabus abbreviatis, tibiis anticis sex-dentatis, thorace lateribus bistriatis lævibus.

Schönh. Synon. 1. 92. 21.

Habitat in stercore, cadaveribus & succo arborum frequens.

Obs. Variat rarius corpore toto brunneo. An nuper e Nympha declaratus,

3. *H. Striola*: ater nitidus, elytris externe quinque-striatis, interne striis ad apicem duabus abbreviatis, striolaque ad basin profunde exarata, antennis medio palpisque rufis.

Habitat in Finlandia rarissime. Unicum in Ylä-
ne Nygård inveni specimen.

Deser. Statura & magnitudine *H. brunnei*. Caput minutum deflexum, subtilissime punctulatum nigrum, fronte plana, linea semicirculari, antice acute & profunde inflexa, impressa. Palpi rufi. Antennæ articulis duobus primis nigris nitidis, intermediis omnibus rufis, clava fusco-picea. Thorax convexus niger nitidissimus, creberrime & subtiliter punctulatus, postice elytrorum latitudine, antice angustior late emarginatus, striis lateralibus ad basin fere decurrentibus binis, interiore, quæ basin insimul ambit, parum flexuosa. Scutellum minutum, triangulare, nigrum. Elytra nigra nitida convexa, lateribus parum dilatata. In singulo striæ septem, quarum quinque exteriores integræ, duæ vero interiores ab apice ductæ abbreviatæ. Præter has, inter strias extimas striola levior cum linea obliqua humeri vix connexa, sulcusque ad basin prope scutellum brevis profunde exaratus. Intra apicem foveola transversalis impressa & ad basin duæ aliæ minores. Fovea submarginalis crebre & profunde punctata. Tibiæ anticæ dilatatæ denticulis quinque parvis externe armatæ. Tarsi rufo-picei.

Obs. Ob colorem antennarum, sulcum elytrorum thoracemque magis punctulatum, a *H. brunneo* diversam, hanc propono speciem.

4. *H. merdarius*: ater nitidus, elytris externe quinque-striatis, interne striis ad apicem duabus abbre-

viatis, tibiis anticis quatuor-dentatis, thoracis lateribus bistriatis punctatis, capitulo antennarum ferrugineo.

Schönh. Synon. 1. 92. 22.

Habitat in Fennia rarissime. Ad Wasam, *D. Wasasstjerna*; in Paröcia Ulfsby, *ipse*.

5. *H. parvus*: ater nitidus, antennarum capitulo ferrugineo, elytris sex-striatis, striis interioribus duabus abbreviatis, tibiis anticis tridentatis.

Marsh. Ent. Br. 1. 93. 3.

Var. b. Duplo major, elytrorum striis tribus interioribus abbreviatis, tibiis anticis 4-dentatis.

H. bis-sexstriatus. Schönh. Synon. 1. 89. 7.

Habitat in stercoratis passim.

Señ. 2. Thoracis lateribus stria unica.

6. *H. bimaculatus*: ater subdepressus, thorace foveola ad flexuram striæ utrinque impressa, elytris sex-striatis, postice extrorsum diagonaliter rubris.

Schönh. Synon. 1. 94. 33.

Habitat in Finlandia rarius.

7. *H. purpurascens*: ater nitidus convexior, elytris disco rubris externe 5-striatis, striisque duabus internis abbreviatis, fovea elytrorum submarginali impunctata, tibiis anticis 5-dentatis.

Schönh. Synon. 1. 93. 28.

Var. b. Elytrorum macula obsoleta.

Gyllenh. Ins. Sv. 1. 81. 9. b.

Var. c. Rufo-brunneus totus, elytrorum disco pal-
lidiori.

Schönh. l. c. var. β. H. brunneus, Herbst. Col. IV.
35. 10.

Habitat in stercore passim.

8. *H. carbonarius*: ater, elytris externe striis sub-
quinis integris, interne duabus abbreviatis, foveo-
la submarginali punctata, tibiis anticis 5- aut 6- den-
tatis, capitulo antennarum nigro.

Schönh. Synon. 1. 90. 9.

Var. b. Stria elytrorum tertiã a sutura etiam ab-
breviata.

Gyllenh. Ins. Svec. 1. 82. 10. b.

Var. c. Corpore toto brunneo.

H. brunneus, Marsh. Ent. Br. 1. 97. 14.

Var. d. Fronte foveolis duabus subrotundis im-
pressa.

H. impressus, Schönh. Synon. 1. 90. 12.

Habitat in stercore & succo arborum destillante
frequens; var. c & d. raro occurrunt.

9. *H. 14-striatus*: ater, antennarum capitulo ferru-
gineo, elytris 7-striatis, extima antice posticeque ab-
breviata, foveola submarginali impunctata, tibiis
anticis tridentatis.

H. 12-striatus, Schönh. Synon. 1. 90. 8. Payk.
Fn. Sv. 1. 39. 6.

Habitat in vegetabilibus putrescentibus, quisquiliis
& sub lapidibus passim minus frequens.

Fam. 2. Frons impresso-excavata, Tho?

racis latera punctata, non striata. Elytra striata.

10. *H. frontatis*: ovalis subdepressus, ater nitidus, capitulo antennarum ferrugineo, capite linea elevata transversali; elytris sex-striatis, exterioribus tribus integris, tibiis anticis 4-dentatis.

Schönh. Synon. 1. 98. 60.

Habitat sub cortice arborum rarius. In Ostrobothnia, *D. Hast & Wasastjerna*; in Fennia australi, *ipse*.

11. *H. deplanatus*: ovalis depressus niger nitidus, subtus piceus, antennis ferrugineis, capite lineola transversali impressa, elytris 5-striatis, striis quatuor externis integris, suturali nulla.

Hister depressus. Payk. Fn. Sv. 1. 41. 8.

Var. b. Totus ferrugineus.

Gyllenh. Ins. Svec. 1. 85. 13. b.

Var. c. Striola ad suturam levissima abbreviata.

Habitat sub cortice arborum rarius; Var. c, ad Wasam, *D. Wasastjerna*.

12. *H. oblongus*: elongatus subdepressus niger nitidus, elytris striis tribus externis integris, tribusque internis abbreviatis.

Schönh. Synon. 1. 98. 65.

Var. b. Brunneus vel ferrugineus totus.

Schönh. Synon. 1. c. var. β.

Habitat sub cortice arborum passim.

13. *H. angustatus*: lineari-elongatus subconvexus;

niger nitidus, striis elytrorum quatuor externis integris, duabusque internis abbreviatis.

Schönh. Synon. 1. 99. 66.

H. oblongus, var. pygmæa. Payk. Fn. Sv. 1. 42. 9. obs.

Var. b. Plus duplo major.

Gyllenh. Ins. Sv. 1. 87. 15. b.

Var. c. Totus brunneus vel ferrugineus.

Gyllenh. l. c. var. c.

Var. d. Elytris sulco ad scutellum brevi longitudinaliter impresso.

Habitat sub cortice arborum frequentior. Var. d. ad Wasam a *D. Wasastjerna* rarissime capta.

Fam. 3. Frons sub-convexa, punctata, Thorax punctatus, non striatus. Elytra irregulariter punctato-striata & simul sparse punctata. Corpus rotundatum convexum.

14. *H. nitidulus*: ovatus nigro-subæneus punctulatus, thorace antice utrinque foveolato, elytris antice lævibus, striis quinque obliquis abbreviatis,

Schönh. Synon. 1. 90. 13.

H. semipunctatus. Payk. Fn. Sv. 1. 45 12;

Habitat in Fennia australi passim.

Obs. Variat stria suturali obsoleta abbreviata aut nulla.

15. *H. æneus*: ovatus æneus creberrime punctatus, thoracis disco, elytrorumque macula baseos magna, per striam obliquam abbreviatam cum suturali in-

tegra arcuatim junctam, in duas divisa, lævissimis nitidis.

Schönh. Synon. 1. 94. 34.

Var. b. Nigro-æneus, fere duplo minor.

Gyllenh. Ins. Svec. 1. 89. 18. b.

Habitat in cadaveribus & stercoretis aridis minus frequens.

16. H. 4-striatus: ovatus niger creberrime rugoso-punctatus, thoracis macula postica, areaque elytrorum unica, inter striam obliquam abbreviatam & suturalem integram, arcuatim junctas, interjecta, lævissimis nitidis, striis reliquis tribus valde obsoletis.

Schönh. Synon. 1. 95. 37.

Habitat in Fennia australi rarissime. In Parœcia Lemo, *D. Mannerheim*; in Yläne Nygård, *ipse*.

17. H. metallicus: nigro-violaceus, fronte rugosa, thoracis macula postica elytrisque antice & externe lævibus, striis quatuor abbreviatis, intima cum stria integra suturali arcuatim connexa, tibiis posticis ferrugineo-spinosis.

Schönh. Synon. 1. 95. 35.

H. rugifrons. Payk. Fn. Sv. 1. 47. 15.

Habitat in Yläne Nygård rarissime.

18. H. rotundatus: ovatus niger subdepressus, undique punctatus, elytris striis quatuor abbreviatis, intima antice versus suturam undulatim & subti-

liter producta, suturali nulla, tibiis anticis versus apicem latioribus denticulatis.

Schönh. Synon. 1. 96. 45.

H. punctatus. Payk. Fn. Sv. 1. 49. 17.

Var. b. Multo minor, elytrorum apice pedibusque piceis.

Payk. l. c. Obs.

Habitat in cadaveribus locisque aridis Fenniae australis minus frequens.

19. *H. punctatus*: ovatus niger obscurus punctatissimus, elytris striis quatuor longioribus, suturali nulla, tibiis anticis valde dilatatis, subtilissime crenulatis.

H. pygmaeus. Schönh. Synon. 1. 95. 43.

H. corticalis. Payk. Fn. Sv. 1. 50. 19.

Habitat in Fennia australi rarissime. Ad Aboam, *D. Prytz & Mannerheim*; in Paröcia Eura, *ipse*.

Fam. 4. Thorace elytrisque striis fere nullis.

Señ. 1. Corpus oblongum. Thorax æqualis, tenue marginatus.

20. *H. flavicornis*: ovali-oblongus niger nitidus, undique punctulatus, antennis flavescens, pedibus rufo-piceis, tibiis anticis incurvis, extus dilatatis, subdenticulatis.

Schönh. Synon. 1. 99. 69.

H. picipes. Payk. Fn. Sv. 1. 52. 21.

Habitat sub cortice arborum emortuarum. In Territorio Wasensi, *D. Hast & Wasastjerna*; in Fennia australi, *ipse*.

Seçt. 2. Corpus breve, ovatum. Thorax late marginatus, transversim impressus.

21. *H. vulneratus*: ovalis convexus niger, thoracis subquadrati disco elevato, lineola transversa ante medium impressa.

Schönh. Synon. 1. 99. 71.

H. cæsus. var. Payk. Fn. Sv. 1. 53. 22. not.

Var. b. Duplo minor, thorace lævi.

Gyllenh. Ins. Sv. 1. 97. 29. b.

Habitat sub cortice arborum emortuarum sat frequens.

Seçt. 3. Corpus breve, convexum, subglobosum.

22. *H. minutus*: subrotundus piceus nitidus, antennis longitudine thoracis, capitulo pallido, tibiis omnibus linearibus edentulis.

Schönh. Synon. 1. 97. 49.

Habitat in ligno putrido rarius. Ad Wasam *D. Hast & Wasastjerna*.

Familia IV. Sphæridiota.

Antennæ vix thoracis longitudine, scapo longissimo subrecto, capitulo compresso perfoliato. Palpi anteriores longitudine antennarum.

SPHÆRIDIDIUM.

Palpi antici articulo secundo longiori, apice incrassato clavato.

Labrum exsertum coriaceum integrum.

Labium & ligula emarginata.

Antennarum capitulum coarctatum.

Corpus ovale, supra convexum, glabrum. Tibiæ spinosæ. Tarsi filiformes, articulo primo longiori.

1. S. Scarabæoides: ovatum atrum, subtilissime & creberrime punctatum, thoracis margine concolore vel flavo-testaceo, elytris stria prope suturam unica, in medio evanescente.

Var. a. Thoracis margine concolore, elytris macula humerali rubra aliaque apicis flavescente lunata.

Schön. Synon. 1. 100. 1.

Var. b. Thorace margine concolore, elytris macula tantum apicis lunata lutescente.

Schönh. l. c. var. b.

Var. c. Thoracis margine concolore, elytris macula tantum humerali rubra.

Var. d. Thoracis margine concolore, elytris immaculatis.

Var. e. Thoracis elytrorumque margine rufo-ferugineo, elytris macula humerali rubra aliaque apicis flavescente lunata.

Var. f. Thoracis elytrorumque margine rufo-fer-

rugineo, elytris maculis duabus, altera humerali altera apicis, rufis.

Sph. marginatum var. c. *Gyllenh. Ins. Sv. 1. 101. 2.*

Var. g. Thoracis elytrorumque margine rufo-ferrugineo, elytris macula tantum apicis lunata rufa.

Schönh. Synon. 1. 101. d.

Sph. marginatum var. b. *Gyllenh. Ins. Svec. 1. 101. 2. Payk. Fn. Sv. 1. 56. 2. β.*

Var. h. Thoracis elytrorumque margine rufo-ferrugineo, elytris atris immaculatis.

Schönh. Synon. 1. 100. 1. γ.

Sph. marginatum. *Gyllenh. Ins. Sv. 1. 101. 2. Payk. Fn. Sv. 1. 55. 2.*

Habitat in stercore frequens. Var. c. & d. rarius occurrunt. Var. e In Carelia à *D. Savenio* inventa.

Obs. Var. e, quæ ob marginem thoracis elytrorumque rufo-ferrugineum ad *S. marginatum*, ob magnitudinem autem, var. a æqualem, & colorem maculæ, in apice elytri sitæ, flavescentem ad *S. Scarabæoides* pertineret, ambas has species, quas *D. Gyllenhal* & *Paykull* distinctas, proposuerunt, adeo jungit, ut nullæ restent notæ, quibus a se invicem distingvi possint. Quare, & cum color pedum quoque insigniter variet, omnes supra allatas varietates uni eidemque speciei subungere, *D. Schönherr* secutus, necessarium duxi.

2. *S. unipunctatum*: oblongo-ovatum nigrum nitidum, thoracis lateribus, elytris striatis pedibusque pallidis.

Fœmina: major, macula in medio elytrorum communi cordata nigra.

Schönh. Synon. 1. 103. 16.

Sph. dispar. *Fœm. Payk. Fn. Sv. 1. 62. 11.*

Mas: minor, angustior, elytris immaculatis.

Schönh. l. c. β

Sph. dispar, Mas. Payk. l. c.

Habitat in quisquiliis & stercore sat frequens.

3. *S. melanocephalum*: oblongo-ovatum nigrum, elytris rufo-testaceis, macula bascos communi triangulari nigra.

Schönh. Synon. 1. 102. 9.

Var. b. Elytris rufo-castaneis immaculatis.

Schönh. l. c. var. β.

Var. c. Major elytris nigro-piceis, basi apiceque rufo-testaceis, femoribus nigricantibus.

Schönh. l. c. var. γ.

Var. d. Palpis, antennis, thoracis lateribus elytrisque rufo-testaceis, his sæpe in medio infuscatis.

Dermestes nigriceps. Marsh. Ent. Br. 1. 72. 34.

Var. e. Thoracis lateribus, elytris pedibusque pallidis.

Dermestes flavus. Marsh. Ent. 1. 71. 30.

Habitat in stercore frequens. Var. e rarius occurrit.

4. *S. pygmæum*: ovatum nigrum pusillum, elytris striatis castaneis, basi nigris, pedibus rufis.

Illig. Mag. 1. 40 5-6.

Var. b. Antennis, thoracis lateribus elytrisque testaceis, his interdum medio infuscatis.

Sph. ferrugineum. Schönh. Synon. 1. 102. 10.

Sph. melanocephalum var. *pygmæa*. Payk. Fn. Sv. 1. 62. 10. Not.

Habitat in stercore minus frequens.

5. *S. hæmorrhoidale*: rotundato-ovatum; subgibbosum nigrum, thorace puncto baseos impresso, elytris striatis apice ferrugineis.

Schönh. Synon. 1. 102. 11.

Var. b. Elytris totis castaneis.

Dermestes piceus. Marsh. Ent. Brit. 1. 69. 22.

Habitat in stercore haud infrequens.

6. *S. atomarium*: rotundato-ovatum nigrum obscurum, punctatissimum, elytris profunde crenato-striatis, apice pedibusque ferrugineis.

Schönh. Synon. 1. 102. 7.

Sph. minutum, Payk. Fn. Sv. 1. 63. 12.

Var. b. Totum, vel saltem elytra tota thoracisque latera ferruginea.

Gyllenh. Ins. Svec. 1. 106. 7. b.

Habitat in stercore passim. Var. b. rarius occurrit.

7. *S. hæmorrhoum*: ovatum nigrum nitidum, thorace gibbo pulvinate, elytris striatis, apice determinate rufis.

Hydrophilus hæmorrhoidalis. Payk. Fn. Sv. 1. 185. 10.

Habitat in humidis, sub lapidibus & lignis rarius.

8. *S. terminatum*: oblongo-ovatum nigrum nitidum,

postice acuminatum, elytris tenuè punctato-striatis; apice rufo-ferrugineis, pedibus piceis.

Dermestes terminatus Marsh. Ent. Br. 1. 70. 27.

Var. b. Duplo minor, pedibus rufis.

Hydrophilus analis. Payk. Fn. Sv. 1. 187. 12.

Sph. flavipes. Schönh. Synon. 1. 103. 15.

Var. c. Thoracis elytrorumque margine toto, pedibusque rufo-ferrugineis.

Hydrophilus marginellus. Payk. Fn. Sv. 1. 186. 11.

Var. d. Corpore toto castaneo vel testaceo, capite obscuriori, elytris apice pallidis.

Gyllenh. Ins. Svec. 1. 109. 10. d.

Habitat in humidis, sub lapidibus & lignis passim;
Var. c. & d. raro obveniunt.

9. *S. minutum*: ovatum nigrum, elytris tenuè punctato-striatis, apice lævibus piceis, interstitiis sublævibus, pedibus rufo-piceis,

Schönh. Synon. 1. 105. 21.

Sph. flavipes. Payk. Fn. Sv. 1. 60. 9.

Habitat in humidis, sub muscis & lapidibus rarius. In Ostrobothnia, *D. Wasastjerna*.

10. *S. lugubre*: globoso-ovatum nigrum, elytris continue punctato-striatis, interstitiis sublævibus, apice pedibusque rufo-piceis.

Schönh. Synon. 1. 103. 12.

Habitat in humidis sub muscis & lapidibus rarius.

11. *S. littorale*: ovale nigro-piceum nitidum, sub-

depressum, clypeo submarginato, elytris punctato-striatis, pedibus piceis.

Gyllenh. Ins. Sv. 1. III. 13.

Var. b. Thoracis elytrorumque margine rufo-testaceo, elytrorum apice rufo-pallido, pedibus rufescentibus.

Gyllenh. l. c. var. b.

Var. c. Thorace toto rufo-piceo, elytris piceis, basi rufo-maculatis, apice late pallidis, pedibus rufis.

Gyllenh. l. c. var. c.

Var. d. Thorace elytris pedibusque rufo-piceis,

Gyll. l. c. var. d.

Habitat ad Wasam. *D. Wasastjerna.*

HYDROPHILUS.

Palpi anteriores articulo secundo longo, sed vix crassiore reliquis.

Labrum coriaceum emarginatum.

Antennarum capitulum elongatum.

Corpus ovatum convexum glabrum. Tarsi filiformes, articulo primo minuto stipuliformi, secundo reliquis longiori.

1. *H. Caraboides*: ovali-oblongus niger nitidus, capitis lunula utrinque ante oculos, thoracisque foveolis duabus dorsalibus impressis punctatis, elytris striis subquinis irregulariter punctatis.

Schönh. Synon. 2. 2. 5.

Habitat in Finlandia rarius. In Ostrobothnia, *D. Wasastjerna*; in Savolaxia *D. Mannerheim*.

2. *H. fuscipes*: ovalis nigro-piceus punctatissimus, elytris regulariter striatis, margine sæpius pedibusque fusco-piceis.

Hydr. Scarabæoides. Schönh. Synon. 2. 4. 14.
Payk. Fn. Sv. 1. 180. 3.

Habitat in aquis frequens.

Obs. Variat rarius corpore toto dilutiori, rufo, piceo, forte nuper declaratus.

3. *H. luridus*: oblongus gibbus crebre punctatus, capite æneo, thorace lateribus flavo-ferrugineis, disco æneo carinula elevata angusta lævissima, elytris crenato-striatis luridis nigro-maculatis.

Schönh. Synon. 2. 6. 29.

Habitat in aquis passim sat frequens.

4. *H. minutus*: subhemisphæricus niger, thoracis lateribus pedibusque pallidis, elytris griseis, creberrime punctato-striatis fusco-lineatis.

Hydr. bipunctatus. Schönh. Synon. 2. 9. 35. Payk.
Fn. Sv. 1. 188. 14.

Habitat in aquis passim frequens.

5. *H. Globulus*: subhemisphæricus fusco-nigricans, subtilissime punctulatus, thorace lateribus pallidis, elytris stria ad suturam unica, basin non attingente.

Schönh. Synon. 2. 5. 18.

Var. b. Abdomine elytrisque fusco-pallidis.

Habitat in aquis frequens.

6. *H. orbicularis*: subhemisphæricus ater nitidus

creberrime punctatus, elytris stria unica suturali basin non attingente, pedibus piceis.

Schönh. Synon. 2. 4. 17.

Habitat in aquis rarius.

7. *H. Seminulum*: subglobosus niger nitidus lævis, elytris stria suturali unica basin non attingente, pedibus rufo-piceis.

Schönh. Synon. 2. 5. 19.

Habitat ad littora lacuum sub lapidibus rarius. In Ostrobothnia D. *Wasastjerna*.

8. *H. melanocephalus*: ovatus convexus niger, subtilissime & crebre punctulatus, thorace pallido disco nigro, elytris pallidis stria ad suturam unica basin haud attingente.

Schönh. Synon. 2. 7. 30.

Hydr. minutus. Payk. Fa. Sv. 1. 182. 6.

- Var. b. Major, supra griseo-testaceus, vertice thoracisque disco-maculatis.

Schönh. l. c. var. β.

- Var. c. Capite nigro immaculato, thoracis disco nigro, lateribus elytrisque rufo-castaneis.

Schönh. l. c. var. γ.

- Var. d. Capite lunula antica pallida utrinque, cætera ut in var. c.

Schönh. l. c. var. δ.

- Var. e. Niger, thoracis elytrorumque margine dilutiori.

Schönh. l. c. var. ε.

Hydr. minutus var. β. Payk. l. c.

Habitat